

**Protokoll fra kontrollutvalgets møte
mandag 29.04.2013**

Til stede: Frode Jacobsen (A), Anne H. Rygg (H), Karin Espeland (H), Ivar Glomstein (H), Khalid Mahmood (A), Anne Underthun Marstein (V), Jan-Bendix Byhring (SV), Gudmund A. Dalsbø (R), Jarle Fagerheim (MDG), Haakon Brænden (KrF)

Forfall (grunn): Knut Frigaard (F) (reise)

I stedet møtte: Brage Baklien (F)

Fra kontrollutvalgets sekretariat: Sekretariatsleder Reidar Enger og konsulent Kristin Lehre

Fra Kommunerevisjonen: Kst. Kommunerevisor Unn Helen Aarvold, avdelingsdirektør Lars Normann Mikkelsen, assist. avdelingsdirektør Rolf Pedersen, revisjonsrådgiver Frode Grønvold (sak 43)

Sak	Side
43/13 Situasjonen ved Munch-museet	2
44/13 Foreløpig innberetning – Mislighetssak i Utdanningsetaten.....	3
45/13 Endelig innberetning av mislighetssak i Bydel Alna – Tyveri og misbruk av kredittkort.....	4
46/13 Føringer for arbeidet med forslag til forvaltningsrevisjon med oppstart 2. halvår 2013	5
47/13 Bykassens og lånefondets regnskaper for 2012. Byrådets beretning for 2012	6

43/13
Situasjonen ved Munch-museet

Sendt til Kommunerevisjonen

Saken gjelder:

Kontrollutvalget ba i sitt møte 04.04.2013 under eventuelt om en skriftlig sammenstilling av den kunnskapen som Kommunerevisjonen har om situasjonen ved Munch-museet.

Kommunerevisjonens kunnskap om situasjonen bygger på eget revisjonsarbeid, undersøkelser i regi av intern revisjonen og etaten selv, og fra kultur- og utdanningskomiteens høring 13.03.2013 om den økonomiske situasjonen ved Munch-museet og den korrespondansen som komiteen fikk tilgang til i forbindelse med høringen.

I tillegg til ordinær regnskapsrevisjon er følgende undersøkelser gjennomført i 2011/2012:

- Mislighetsrettet undersøkelse gjennomført av Kommunerevisjonen.
- Behandling av varslingsaker i 2012 – 2013:
  - undersøkelse gjennomført av bedriftshelsetjenesten på oppdrag fra ledelsen ved Munch-museet.
  - undersøkelse gjennomført av Ernst & Young på oppdrag fra Seksjon for intern revisjon.

Det sentrale varslingsmottaket fikk i perioden 01.03. – 06.03.2013 14 varsler fra ansatte ved Munch-museet. Disse varslene inneholdt en rekke påstander.

Kommunerevisjonen har etter kontrollutvalgets møte 04.04.2013 mottatt tre anonyme varsler om forholdene ved Munch-museet.

Kommunerevisoren fremmet følgende forslag til vedtak:

Kontrollutvalget tar Kommunerevisors redegjørelse for situasjonen ved Munch-museet til orientering. Kontrollutvalget ber om en vurdering av grunnlaget for ytterligere undersøkelser når varslingsrådet har sluttbehandlet varslene.

Saken sendes kultur- og utdanningskomiteen.

Kontrollutvalgets behandling:

Følgende medlemmer deltok under behandlingen av saken:

Frode Jacobsen (A), Anne H. Rygg (H), Karin Espeland (H), Ivar Glomstein (H), Khalid Mahmood (A), Anne Underthun Marstein (V), Jan-Bendix Byhring (SV), Gudmund A. Dalsbø (R), Jarle Fagerheim (MDG), Haakon Brænden (KrF), Brage Baklien (F)

Dokumenter innkommet:

- Kommunerevisorens innstilling m/vedlegg datert 19.04.2013

Saken ligger til fortsatt behandling i utvalget. Kommunerevisjonen ble bedt om å gi tilleggsinformasjon om rapporteringslinjer fra etaten til byrådet.

Foreløpig innberetning – Mislighetssak i Utdanningsetaten

Sendt til Kommunerevisjonen

Kopi til byråden for kunnskap og utdanning, Utdanningsetaten

Saken gjelder:

Utdanningsetaten opplyser at en av kommunens skoler ble kontaktet av den lokale Kiwi-butikken som mistenkte at en ansatt ved Aktivitetsskolen brukte skolens konto til innkjøp av varer som ikke var til Aktivitetsskolen.

Rektors gjennomgang viste at kvitteringer ikke var oppbevart i henhold til rutinene. Kopier av manglende kvitteringer er innhentet fra Kiwi. Skolen har gjennomgått alle kvitteringene som den mistenkte har signert på. I følge anmeldelsen startet misbruket i 2009 og omfatter tilsammen kroner 222 732,-.

Den ansatte er konfrontert med anklagen, og har innrømmet at ikke alle varene er benyttet til Aktivitetsskolen. Ifølge vedkommende var noe av varene felles innkjøp til de ansatte og noe til eget privat forbruk.

Vedkommende ble først innvilget permisjon med lønn, men er nå avskjediget. Saken ble anmeldt til politiet 27.03.2013 og Utdanningsetaten opplyser at politiet har plan om avhør av vedkommende i uke 16.

Kommunerevisoren fremmet følgende forslag til vedtak:

Kontrollutvalget tar Kommunerevisjonens foreløpige innberetning av 19.04.2013 om mislighetssak i Utdanningsetaten til etterretning.

Kontrollutvalgets behandling:

Følgende medlemmer deltok under behandlingen av saken:

Frode Jacobsen (A), Anne H. Rygg (H), Karin Espeland (H), Ivar Glomstein (H), Khalid Mahmood (A), Anne Underthun Marstein (V), Jan-Bendix Byhring (SV), Gudmund A. Dalsbø (R), Jarle Fagerheim (MDG), Haakon Brænden (KrF), Brage Baklien (F)

Dokumenter innkommet:

- Kommunerevisorens innstilling datert 19.04.2013

Votering:

Kommunerevisorens forslag ble enstemmig vedtatt.

Etter dette er kontrollutvalgets vedtak følgende:

Kontrollutvalget tar Kommunerevisjonens foreløpige innberetning av 19.04.2013 om mislighetssak i Utdanningsetaten til etterretning.

Endelig innberetning av mislighetssak i Bydel Alna – Tyveri og misbruk av kredittkort

Sendt til arkiv

Kopi til byråden for helse og sosiale tjenester, byråden for finans, Bydel Alna, Kommunerevisjonen

Saken gjelder:

Denne saken er ikke innberettet tidligere.

Kommunerevisjonen har undersøkt virksomhetenes bruk av personlige kredittkort med bedriftsansvar, og ble i den forbindelse oppmerksom på to bilag fra Bydel Alna som opplyste at de hadde blitt utsatt for svindel for tilsammen ca. 10 700 kr. Bydelen har opplyst at saken dreier seg om en ansatt som har bestilt ett kredittkort med bedriftsansvar fra Den Danske bank (tidl. Fokus Bank).

I følge bydelen svarte ikke den ansatte på den første meldingen om kredittkort fra banken. Det ble søkt om nytt kort, og den ansatte svarte på denne meldingen. Dette medførte at banken sendte to kredittkort til den ansattes private adresse. I følge banken ble kortet bestilt 01.11.2011, kortene ble sendt ut rundt 20. desember og PIN-kodene 23.12.2011. I følge bydelen ble begge konvoluttene med kredittkort og to konvolutter med kode til kortene stjålet. Kortene ble deretter benyttet til kjøp i butikk i perioden frem til 13.01.2012. Kortene ble sperret 17.02.2012.

Svindelen ble oppdaget da faktura kom til kontroll i enheten. Lederen ble orientert om at de kjøp som var foretatt på kommunens kredittkort ikke fremstod som kommunale innkjøp. Kortinnehaveren ble kontaktet og møtte straks opp. Vedkommende opplyste at kun ett kort var bestilt, og at hverken kort eller kode var mottatt. Leder og ansatt hadde en lengre samtale om hvordan dette kunne ha skjedd. Lederen konkluderte med at kortinnehaveren ikke kunne ha vært involvert i misbruket. Den ansattes reaksjonen på informasjonen om at kortet var misbrukt talte for en slik vurdering. Det at den ansatte har hatt vide fullmakter og gjennom sin tjenesteutøvelse vist stor lojalitet til kommunen og det etiske rammeverket, gikk etter leders vurdering i samme retning. Lederen tok i sin vurdering også hensyn til omstendighetene rundt utsendelse og forsendelse av kortene, samt at dette var en ny rutine i bydelen.

Saken har vist at bestillingsprosedyrene kan innebære at banken utsteder to bankkort til en ansatt istedenfor ett. Den har også vist at det var usikkerhet blant ansatte og bydelen om hvordan denne nye rutinen fungerte.

Etter avtale med bydelens administrasjon ble det kortinnehaveren som anmeldte saken til politiet, og saken er henlagt. Vedkommende har også vært i kontakt med Posten. Kortene og kodene ble sendt som alminnelig post, og Posten opplyser at de da ikke har mulighet til å spore tilbake opplysninger om når posten ble innlevert, sortert eller utlevert. De har derfor ikke anledning til å se om brevene er mottatt hos kunden eller om de er blitt borte på veien.

Den Danske banks avdeling for kortsvindel opplyser at tap av kort og PIN-kode ved utsendelse til kundene er en utfordring alle banker har, og at både politiet og posten erkjenner problematikken. De har erstattet kommunens tap.

I etterkant av saken har virksomheten innskjerpet hvilke forpliktelser som påhviler den som får denne typen kredittkort.

Som nevnt over har Kommunerevisjonen i ordinær revisjon gjennomført kontroller av kredittkortbruken for alle kommunens virksomheter. I brev av 12.02.2013 er Byrådsavdeling for finans, som ansvarlig for retningslinjer som angir kommunens interne kontroll ved bruk av kredittkortene, orientert om funnene.

Kommunerevisoren fremmet følgende forslag til vedtak:

Kontrollutvalget tar Kommunerevisjonens endelige innberetning av 22.04.2013 om mislighetssak i Bydel Alna til orientering.

Kontrollutvalgets behandling:

Følgende medlemmer deltok under behandlingen av saken:

Frode Jacobsen (A), Anne H. Rygg (H), Karin Espeland (H), Ivar Glomstein (H), Khalid Mahmood (A), Anne Underthun Marstein (V), Jan-Bendix Byhring (SV), Gudmund A. Dalsbø (R), Jarle Fagerheim (MDG), Haakon Brænden (KrF), Brage Baklien (F)

Dokumenter innkommet:

- Kommunerevisorens innstilling datert 22.04.2013

Votering:

Kommunerevisorens forslag ble enstemmig vedtatt.

Etter dette er kontrollutvalgets vedtak følgende:

Kontrollutvalget tar Kommunerevisjonens endelige innberetning av 22.04.2013 om mislighetssak i Bydel Alna til orientering.

46/13

Føringer for arbeidet med forslag til forvaltningsrevisjon med oppstart 2. halvår 2013

Sendt til Kommunerevisjonen

Saken gjelder:

I tråd med kontrollutvalgets vedtak av 05.05.2011 (sak 47) informerer Kommunerevisjonen i denne saken om foreløpige føringer for arbeidet med forslag til nye forvaltningsrevisjoner slik at utvalgets medlemmer kan komme med innspill i utvalgets møte 29.04.2013. Forslag til nye forvaltningsrevisjoner med oppstart i andre halvår 2013 skal etter planen fremmes til kontrollutvalgets møte i august.

Arbeidet med forslag til nye forvaltningsrevisjoner med oppstart andre halvår 2013 baseres på *Overordnet analyse og plan for forvaltningsrevisjon 2012-2016, Plan for selskapskontroll 2012-2016, Revisjonsstrategi for forvaltningsrevisjon 2013*, tidligere innspill til forvaltningsrevisjoner fra kontrollutvalget, vurdering av risiko og vesentlighet og tilgjengelig ressursramme i perioden.

Kommunerevisoren fremmet følgende forslag til vedtak:

Kontrollutvalget tar redegjørelsen om de foreløpige føringene for Kommunerevisjonens arbeid med forslag til forvaltningsrevisjoner med oppstart i andre halvår 2013 til orientering.

Kontrollutvalgets behandling:

Følgende medlemmer deltok under behandlingen av saken:

Frode Jacobsen (A), Anne H. Rygg (H), Karin Espeland (H), Ivar Glomstein (H), Khalid Mahmood (A), Anne Underthun Marstein (V), Jan-Bendix Byhring (SV), Gudmund A. Dalsbø (R), Jarle Fagerheim (MDG), Haakon Brænden (KrF), Brage Baklien (F)

Dokumenter innkommet:

- Kommunerevisorens innstilling datert 22.04.2013 m/vedlegg

Kontrollutvalgets medlemmer ga en rekke innspill som Kommunerevisjonen vurderer i den videre planprosessen.

Votering:

Kommunerevisorens forslag ble enstemmig vedtatt.

Etter dette er kontrollutvalgets vedtak følgende:

Kontrollutvalget tar redegjørelsen om de foreløpige føringene for Kommunerevisjonens arbeid med forslag til forvaltningsrevisjoner med oppstart i andre halvår 2013 til orientering.

47/13

Bykassens og lånefondets regnskaper for 2012. Byrådets beretning for 2012

Sendt til bystyret

Kopi til byrådet, Kommunerevisjonen

Saken gjelder:

Bykassens og lånefondets regnskaper, byrådets beretning og revisjonsberetningen for 2012 ble lagt fram for kontrollutvalget.

Følgende dokumenter vedrører saken:

1. Byrådssak 1023/13 Årsregnskap 2012 for bykassen og lånefondet med utdrag av de trykte vedleggene herunder oversikt over mer-/mindreforbruk i etater og bydeler og regnskapsoppstilling for kommunen samlet (bykassen og foretakene). I tillegg følger vedlagt brev av 10.04.2013 fra Byrådsavdeling for finans om feil som Kommunerevisjonen har påpekt i regnskapsredegjørelsen og som vil bli rettet i det endelige fremlegget for bystyret. Byrådsavdelingen har i brev av 21.03.2013 redegjort for en del feil i notene som også vil bli rettet opp.
2. Byrådssak 1035/13 Byrådets årsberetning 2012.
3. Revisjonsberetning av 11.04.2013 til bykassens og lånefondets regnskaper for 2012.

Kontrollutvalgets oppgave er regulert i § 7 i Forskrift om kontrollutvalg i kommuner og fylkeskommuner av 15.06.2004:

Når kontrollutvalget er blitt forelagt revisjonsberetningen fra revisor, skal utvalget avgi uttalelse om årsregnskapet før det vedtas av kommunestyret eller fylkestinget. Uttalelsen avgis til kommunestyret eller fylkestinget. Kopi av uttalelsen skal være formannskapet/kommunerådet eller fylkesutvalget/fylkesrådet i hende tidnok til at det kan tas hensyn til den før dette organet avgir innstilling om årsregnskapet til kommunestyret/fylkestinget.

Kontrollutvalgets behandling:

Følgende medlemmer deltok under behandlingen av saken:

Frode Jacobsen (A), Anne H. Rygg (H), Karin Espeland (H), Ivar Glomstein (H), Khalid Mahmood (A), Anne Underthun Marstein (V), Jan-Bendix Byhring (SV), Gudmund A. Dalsbø (R), Jarle Fagerheim (MDG), Haakon Brænden (KrF), Brage Baklien (F)

Dokumenter innkommet:

- Sekretariatslederens notat datert 15.04.2013 m/vedlegg

Merknader

Økonomi

Kontrollutvalget har i sine uttalelser til regnskapene de siste årene understreket at den kraftige befolkningsøkningen innebærer lånefinansierte investeringer som reduserer kommunens økonomiske handlingsrom. I 2012 ble det tatt nye lån på ca. 500 mill. Det var betydelig mindre enn budsjettet grunnet det store investeringsetterlepet og fordi det var tilgjengelig likviditet som benyttes før opptak av nye lån.

I økonomiplanperioden er det fortsatt planlagt et høyt investeringsvolum. Opplåning med tilhørende belastning for avdrags- og renteutgifter vil derfor øke sterkt. I tillegg har det vært en kraftig økning i pensjonsutgiftene de siste årene, og kommunen har et såkalt premieavvik som vil belaste kommunens driftsregnskap med ca. 500 millioner hvert år i tillegg til de årlige pensjonsutgifter.

Befolkningsveksten medfører på kort sikt antakelig ikke tilsvarende økte skatteinntekter.

Samlet sett er det økonomiske handlingsrommet redusert, og dette vil vedvare i årene framover. Det er derfor helt avgjørende at kommunen nøye prioriterer sine oppgaver og har streng økonomisk styring i planlegging og gjennomføring av aktivitetene.

Budsjettdisiplin

Kontrollutvalget merker seg at kommunens virksomheter i stor grad har mindreforbruk innenfor 5%-regelen som er en indikasjon på god budsjettstyring. Noen bydeler slet tidligere med store merforbruk, og det er derfor positivt at det i 2012 bare var tre bydeler som hadde merforbruk. De tre bydelenes merforbruk var også relativt begrenset: Under 1% av netto budsjetttramme.

Det overføres store beløp fra 2012 til disposisjon i 2013: Netto innenfor 5%-ordningen overføres ca. 570 mill.; i tillegg kommer de særskilte overføringene på ca. 810 mill.

Kontrollutvalget forutsetter at dette kommer som følge av fornuftig økonomisk styring og ikke fordi lovpålagte oppgaver ikke blir ivaretatt.

Presentasjonen av pensjonsutgifter og pensjonsforpliktelser

I den forskriftsbestemte note 2.2 redegjøres det omfattende om pensjon. Notene er vanskelig å forstå, og *kontrollutvalget* ber byrådet vurdere om noten bør suppleres med en enkel oversikt eller et sammendrag om de viktigste hovedstørrelsene.

Anskaffelser

Kommunerevisjonens breddeundersøkelse av anskaffelser for 2012 i 13 virksomheter viste en viss forbedring når det gjaldt etterlevelse av anskaffelsesreglene, men fortsatt er det mange avvik. *Kontrollutvalget* forutsetter at byrådet og kommunens virksomheter fortsatt prioriterer tiltak for å unngå slike avvik og minner om at brudd på anskaffelsesbestemmelsene bl.a. øker risikoen for økonomiske misligheter.

Etterslep investeringer

Etterslepet er forskjellen på regulert budsjett og regnskap og var for 2012 på 5 mrd. for bykassa og foretakene. Eksempelvis var Omsorgsbyggs budsjett for investeringer i 2012 på 971 mill., men det ble utgiftsført 318 mill. – altså bare en tredjedel av budsjettet. Foretaket forklarer avviket med færre bestillinger på utbygging fra andre kommunale virksomheter.

Kontrollutvalget bemerker at deler av etterslepet nok skyldes forhold utenfor kommunens kontroll, men det kan også indikere manglende gjennomføringsevne og at budsjettforutsetningene ikke er gode nok.

Merverdiavgiftskompensasjon

Kontrollutvalget vil peke på at salg av eller bruksendringer for kommunale bygg kan medføre at tidligere mottatt momskompensasjon må tilbakeføres til staten. Slike konsekvenser må framgå av beslutningsgrunnlaget.

I bykasseregnskapet er det en avsetning på vel 106 mill. fra 2008 som følge av momskompensasjon som var krevd senere enn lovens frist. Forholdet ble tatt opp med Kommunaldepartementet av byrådet i 2009 (omtalt i trykt vedlegg 1 til byrådssak 1016.4/12 side 27). *Kontrollutvalget* beklager at staten fortsatt ikke har sørget for en endelig avklaring av denne saken.

Nytt HR-system – sykepengerefusjoner

Kommunen har i 2012 innført nytt HR-system. Ved overgangen har det vært problemer med konverteringen og usikkerhet om sykepengerefusjoner som Kommunerevisjonen peker på i sine revisjonsberetninger både til bykassa og foretakene. Disse refusjonsinntektene er samlet på ca. 1 mrd. for kommunen. Grunnet korte forfallsfrister for kravene er det svært viktig at kommunen fortløpende krever og får de sykepengerefusjoner den har krav på.

IKT-systemer – kontroll med tilganger til kommunens systemer

Kommunerevisjonen utarbeider en samlet rapport for sine revisjoner av en rekke IKT-systemer. Rapporten for 2012 viste at det gjennomgående var for svak kontroll med hvem som hadde tilganger til systemene. *Kontrollutvalget* vil understreke viktigheten av god kontroll på dette området. Uautorisert tilgang til kommunens mange IKT-systemer kan i verste fall ha store negative konsekvenser.

Eventuelt

1. Jan-Bendix Byhring viste til den senere tids medieoppslag om offentlige virksomheters avtaleforhold med Det norske kartselskapet. Kommunerevisjonen ble bedt om å gi en oversikt og vurdering av Oslo kommunes bruk av nevnte firma til utvalgets møte 21.05.2013.
2. Kommunerevisjonen orienterte nærmere om saksgrunnlaget for kontrollutvalgets behandling av rapport om informasjonssikkerhet i Vann- og avløpsetaten som er planlagt fremmet til kontrollutvalgets møte 21.05.2013. Møtet ble lukket under denne orienteringen.
3. Kommunerevisjonen informerte om at konkursboet etter Oslo Vei AS har fremmet erstatningskrav mot Oslo kommune. Det vil bli lagt fram sak om dette til kontrollutvalgets møte 21.05.2013.

Kontrollutvalgets sekretariat, 02.05.2013

Reidar Enger
sekretariatsleder